

Kwaliteitsdiscussie en Murphy Brown

*In geheel Europa staat de publieke omroep onder druk en lonkt de commerciële omroep met sirenenzang. Men vreest voor het behoud van de nationale thee-met-wolkje-melk-cultuur. Dat heeft zorgelijke discussies over de toekomst van die publieke omroep tot gevolg en pogingen de aanwas van 'pulpprogramma's' te stoppen. Tijd voor bezinning, menen de auteurs van het boek *Writing for the medium*. En in de uitgave *Media Spectacles* worden mediaspektakels met een hoog Story-gehalte aan een strenge inspectie onderworpen...*

ELLEN DE VRIES

In het eerste deel van *Writing for the medium* trachten wetenschappers, schrijvers, mediaconsulenten, journalisten en programmamakers uit diverse landen het begrip kwaliteit in het veranderend Europees medialandschap nader te omschrijven. Hoewel wordt geconstateerd dat commerciële televisie niet per definitie slecht is, gaan veel bijdragen toch over het kwaliteitsgehalte van de publieke omroep en hoe die te verhogen.

Kwaliteitstelevisie zou met betrekking tot programmering marktgericht moeten denken, kwaliteit en niet haar logo als onderscheidend criterium moeten hanteren, de tevredenheid van de consument voorop moeten stellen, de kwaliteit binnen een diversiteit van programmasoorten en vormexperimenten moeten garanderen, professionaliteit en vakmanschap moeten stimuleren, zo luiden tautologische, over elkaar heen buitende meningen van verschillende auteurs. Hoewel Jan Simons aan het eind van het eerste deel bovenstaande begripsbepalingen in een theoretisch kader plaatst, ontbreekt een eensluidend oordeel.

Het geheel wekt daardoor de indruk van willekeurig bij elkaar geraapte opvattingen. Dat geldt overigens ook voor de twee andere delen. Niettemin, al zappend levert dat een aantal aardige meningen op, die je ook geïsoleerd kunt consumeren. Zo wordt geconstateerd dat herkenning van bijvoorbeeld sociale vaardigheden belangrijk is bij het kijken naar de versmadede spelletjesprogramma's.

Onderschatting

Over de relatie tussen literatuur en te-

levisie, de mogelijkheid tot wederzijdse beïnvloeding, gaat het tweede gedeelte. Verondersteld wordt dat schrijvers een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan kwaliteitstelevisie. Een vooraanstaand schrijver als Fay Weldon waarschuwt voor onderschatting van het publiek en beklemtoont dat drama niet zonder goede schrijvers kan. Hoe kweek je die in eigen huis? In elk geval door ze niet onder te betalen, constateert Weldon nuchter. Het derde deel staat in het teken van wetenschapsprogramma's. Is televisie de uitkomst van een technologisch wonder, tegelijkertijd is zij ook het medium om de technologische en wetenschappelijk vondsten in een onbegrijpelijk geworden wereld te verklaren. Niet alle programma's kunnen de toets der kritiek doorstaan, stellen de verschillende auteurs. Elk seizoen een dinosaurusverhaal programmeren scoort, maar levert weinig concrete kennis op over de harde alledaagshet.

Men kan *Writing for the medium* beschouwen als een goede voorzet voor een discussie. Het is evenwel jammer dat mediabeleid van overheden nauwelijks wordt aangestipt. Die spelen toch een niet onbelangrijke rol in de kwaliteitsdiscussie, zou je denken.

Media Spectacles

Het homofobische gehalte van JFK, de Kennedy-rape, de Clarence Thomas-hearings, Dan Quayle's aanval op Murphy Browns vaderloze bollen-de buik, de aids-affaire van Magic Johnson, het zijn sensationele onderwerpen die in *Media Spectacles* aan een nadere inspectie worden onderworpen. Wie denkt met *Media Spectacles* een vermakelijk leesuurte

Candice Bergen als Murphy Brown

tegenoet te gaan, schiet echter mis. Ondanks de populaire onderwerpen heeft het boek een zwaar theoretisch gehalte (Lacan, Baudrillard, Freud), maar is zeker interessant.

Vanuit verschillende theoretische invalshoeken worden zaken onderzocht, die door de media zelf tot spektakel zijn uitgeroepen. De grenzen tussen nieuws/analyse, nieuws/entertainment en fictie wisselen voortdurend, zo wordt gesteld. Het meest duidelijk komt dat naar voren in de analyse van de heisa rondom BOM-moeder Murphy Brown, die in de gelijknamige serie een journaliste speelt. Vice-premier Dan Quayle voerde in de media een spiegelgevecht met de fictieve Brown die het bestond om in de serie ongehuwd moeder te worden.

Waarom zo'n ophef? Dit incident viel samen met de Rodney King-rellen in LA, zo analyseert Walkowitz. De man die niet weet hoe hij 'potato' moet spellen, verklaarde de rellen door te wijzen op een gebrek aan moraal, veroorzaakt door de media. Vrouwen als Murphy Brown zouden het heilige gezin, de bakermat van een evenwichtige samenleving, uithollen. Door zijn simpele analyse ontslaat Dan Quayle zich van de plicht daadwerkelijk wat te doen aan de slechte leefsituatie van veel gezinnen

in grootstedelijk Amerika, meent de auteur.

Murphy symboliseert in de visie van Walkowitz voor Quayle eveneens de uitholling van de traditionele rol die journalisten wordt toegeschreven; het bestendigen van de gangbare (hoeksteen)ideeën.

Journalist Murphy doet dat door fictie en werkelijkheid voortdurend door elkaar te klutsen en 'echte' mensen in haar show uit te nodigen, of echte gebeurtenissen, zoals Quayle's fulminatie jegens haar, door haar drama te vlechten.

Vervlechting van fictie en journalistiek is een fenomeen dat zich ook in de echte mediawereld afspeelt. De verhalen in *Media Spectacles* kunnen onafhankelijk van elkaar worden gelezen, zonder dat dat stoort. Het aardige is de frisse, andere kijk op zaken, die vastgeroeste analyses opzijschuift en dieper graaft dan de journalistiek.

Writing for the medium: television in transition; redactie: Thomas Elsaesser, Jan Simons en Lucette Bronk; uitgave van Amsterdam University Press, f 44,50.

Media Spectacles; redactie: Marjorie Garber, Jann Matlock & Rebecca L. Walkowitz; uitgave van Routledge, New York & London, f 41,65.